

حضور ی تازه در فضای رسانه

این روزها به هر سوپرمارکت یا فروشگاه بزرگ خرید کالا سر می‌زنیم تبلیغ سریال‌های تهیه شده در شبکه نمایش خانگی را می‌بینیم.

این روزها به هر سوپرمارکت یا فروشگاه بزرگ خرید کالا سر می‌زنیم تبلیغ سریال‌های تهیه شده در شبکه نمایش خانگی را می‌بینیم و علاقه‌مندان به آثار محمدحسین لطیفی و مه‌رمان مدیری را که با اشتیاق سی‌دی‌ها و آثار آنها را خریداری می‌کنند. ساخت سریال در شبکه نمایش خانگی ایران تجربه تازه‌ای است که کارگردان‌ها، تهیه‌کننده‌ها و مخاطبان کسب می‌کنند؛ تجربه‌ای که ادامه آن به نوعی در حاله‌ای از ابهام است.

از سوی دیگر نمی‌دانیم سیر تولید سریال‌هایی از این دست چه تاثیری بر روند تولیدات تلویزیونی دارد از این‌رو روند تولیدات سریال‌های شبکه نمایش خانگی را با برخی از کارشناسان این حوزه در میان گذاشتیم و نظر آنها در خصوص کم و کیف تولید این سریال‌ها و همچنین تاثیرات متقابل تلویزیون و تولید سریال در نمایش خانگی بر یکدیگر را نیز جویا شدیم.

مهدی فخرزاده که از کارگردان‌های خوش سابقه در تلویزیون است ساخت سریال در تلویزیون را به یک ماراتن تمام عیار تشبیه می‌کند و می‌گوید: رقابت بین مدیران شبکه‌های تلویزیونی از یک سو و کارگردان‌ها از سوی دیگر بویژه در ایام ماه مبارک رمضان یا سریال‌های نوروز از مسائل و مباحث مهم در عرصه سریال‌سازی است که در یک سال اخیر بسیار مطرح شده است؛ ولی در کنار این ماراتن موضوع حائز اهمیت اضافه شدن بحثی به نام تولید سریال در شبکه نمایش خانگی است که با تولید و عرضه 2 سریال قلب یخی و قهوه تلخ این موضوع به تازگی مطرح شده است.

مهدی فخرزاده که مردم او را به عنوان یکی از موفق‌ترین کارگردان‌های تلویزیونی در عرصه ساخت داستان‌هایی با موضوعات پلیسی و جنایی می‌شناسند در ادامه می‌گوید: تولید سریال در شبکه نمایش خانگی نه تنها نمی‌کننده تولیدات تلویزیونی نیست بلکه تاثیرات مثبتی هم بر این رسانه دارد. این کارگردان در توضیح صحبت‌های خود می‌گوید: اگر شبکه نمایش خانگی را به عنوان یک رسانه در نظر بگیریم، متوجه می‌شویم که این رسانه در کنار تلویزیون حرکت می‌کند. هر یک فعالیت‌های خود را انجام می‌دهند و مانعی برای انجام فعالیت‌های یکدیگر ایجاد نمی‌کنند، اما آنچه در این بین اهمیت دارد طرح این موضوع است که اصولاً مخاطب تا چه اندازه به دیدن سریال از طریق شبکه نمایش خانگی علاقه‌مند است و آیا این پدیده نوظهور دوام و بقا خواهد داشت؟ وی در ادامه می‌گوید: پاسخ به این سوال تا اندازه‌ای دشوار است. اما باید منتظر ماند و به آینده چشم دوخت و بعد از این 2 سریال درباره ادامه تولید سریال در شبکه نمایش خانگی قضاوت کرد.

رقابت سازنده است

مه‌رمان مهمان، تهیه‌کننده سریال‌های پر بیننده تلویزیونی هم با صحبت‌های فخرزاده موافق است. او درباره سریال‌سازی در شبکه نمایش خانگی می‌گوید: با توجه به محدودیت‌ها و کمبودهایی که در بحث سریال‌سازی در گونه‌های مختلف وجود دارد ساخت سریال در شبکه نمایش خانگی پدیده مثبتی است و مطمئن هستم که در دراز مدت تاثیرات خوبی بر تولیدات تلویزیونی می‌گذارد، اما نکته‌ای که نباید فراموش کرد، این است که سریال‌های تولید شده در شبکه نمایش خانگی فقط اوقات فراغت مخاطب را پر می‌کند و در نهایت تاثیری بر تعداد مخاطب ندارد و جایگاه رسانه ملی در میان مردم باقی خواهد ماند. وی در ادامه صحبت‌های خود ایجاد رقابت بین تولیدکنندگان سریال‌های تلویزیونی و سریال‌های موجود در شبکه نمایش خانگی را مثبت ارزیابی می‌کند و می‌گوید: یکی از مسائل مهم در حوزه تولید فیلم یا سریال در شبکه نمایش خانگی توجه به محتوای آثار است. چراکه بعضاً آثاری تولید می‌شود که نه تنها نیاز مخاطب برای دیدن انواع گونه‌های موضوعی را برطرف نمی‌کند بلکه سطح محتوایی آثار را در حد بسیار نازلی پایین می‌آورد از همین رو اگر مدیران شبکه نمایش خانگی نظارت خوبی بر تولید محصولات خود داشته باشند قطعاً شرایط مناسبی برای ایجاد یک رقابت سازنده فراهم می‌شود. البته ناگفته نماند که نیروهای فعال در شبکه نمایش خانگی پرورش یافته سازمان صدا و سیما هستند.

آرش معیریان، کارگردان سینما که به تازگی با ساخت سریال اینجا تهران است وارد عرصه سریال‌سازی در تلویزیون شده است نظری دیگر دارد. او می‌گوید: تماشای سریال در بین مخاطب ایرانی تعریف خاص و منحصر به فردی دارد و تماشاگر سریال را به عنوان مجموعه‌ای که رایگان پخش می‌شود، می‌شناسد و مورد استفاده قرار می‌دهد، حال اگر تولیدات متناسب با خواست مخاطب نباشد، رفته‌رفته تماشاگر خود را از دست می‌دهد.

وی می‌افزاید: اگرچه ممکن است سریال‌سازی در بخش خصوصی به دلیل هزینه‌اش با استقبال مواجه نشود، اما اگر مدیران تلویزیونی تولید آثار جذاب همراه با نوآوری را در دستور کار قرار ندهند تماشاگر خواه ناخواه به سریال‌های تولید شده در نمایش خانگی توجه نشان خواهد داد؛ البته این توجه بی‌نفسه بد نیست، اما باید متوجه باشیم تولیدات تلویزیونی به عنوان رسانه ملی باید در جایگاه ویژه‌تری نسبت به شبکه نمایش خانگی قرار داشته باشد.

فعالیت شبکه نمایش خانگی همسو با تولیدات تلویزیونی است

سعید رجبی فروتن، مدیر کل دفتر همکاری‌های نمایش خانگی وزارت ارشاد، فعالیت شبکه نمایش خانگی را همسو با تولیدات تلویزیون می‌داند و می‌گوید: فعالیت‌های این دو رسانه یک هدف یعنی جذب مخاطب با شیوه‌های متفاوت را دنبال می‌کنند. وی می‌افزاید: مختصات و اقتضائات رسانه تلویزیون و شبکه نمایش خانگی با یکدیگر متفاوت است و همکاری این دو می‌تواند بر تعداد مخاطبان داخل کشور و همچنین مخاطبان فارسی زبان بیفزاید به همین دلیل تولیدات شبکه نمایش خانگی را مغایر با اهداف رسانه ملی نمی‌دانم و معتقدم این دو در کنار هم نوعی هم‌افزایی در جهت فعال کردن ظرفیت‌های خفته تولید سریال و همچنین گسترش دامنه مخاطب دارند. فروتن با ذکر این نکته که بسیاری از صاحب‌نظران علوم ارتباطات بر این عقیده هستند که سریال‌هایی به دلیل تعدد قسمت‌ها در دراز مدت ماندگاری بیشتری بر ذهن و ضمیر مخاطب می‌گذارد، می‌گوید: از همین رو هم رسانه ملی و هم رسانه نوپایی چون شبکه نمایش خانگی می‌توانند آگاهانه و براساس مختصات هر رسانه و با توجه به خطوط قرمز و چارچوب‌های ارزشی و فرهنگی در جذب مخاطب تلاش کنند و هدف این تلاش می‌تواند کم کردن مخاطبان شبکه‌های ماهواره‌ای نیز باشد.

مدیر کل دفتر همکاری‌های نمایش خانگی وزارت ارشاد در صحبت‌های خود به نکته قابل تاملی اشاره می‌کند. او می‌گوید: تولید سریال در شبکه نمایش راهی برای مبارزه با ورود سریال‌های فارسی زبان یا دی‌وی‌دی سریال‌های خارجی است که در یک سال اخیر بسیار مرسوم شده است.

مهدی فخیم زاده با نظر سعید فروتن موافق است، او می‌گوید: باید منتظر گذر زمان بود تا آینده تولید و پخش سریال‌های شبکه نمایش خانگی را به درستی دریافت؛ تولیداتی از این دست بی‌تاثیر بر ورود سریال‌های خارجی نیست. اما در یک نگاه کلی من با هرگونه محدودیت مخالف هستم و معتقدم که ممانعت از ساخت سریال در شبکه نمایش خانگی راهی اشتباه است.

آرش معیریان اما نظری دیگر دارد، او می‌گوید: به نظر من تولید سریال در شبکه نمایش خانگی نمی‌تواند رقیب جدی شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان باشد چراکه آثار خارجی به لحاظ کیفیت ساخت، هزینه‌های صرف شده برای تولید و همچنین سوژه‌های ناب از سریال‌های داخلی بسیار سرتراست و اگر دو سریال توزیع شده در شبکه نمایش خانگی را به عنوان تجربه‌های تازه با آثار خارجی مقایسه کنیم متوجه این نابرابری در تولید می‌شویم.

سعید رجبی فروتن اما می‌گوید: 2 سریال عرضه شده در شبکه نمایش خانگی اولین تجربه‌های ساخت سریال در این شبکه است، او در توضیح این مطلب می‌گوید: رعایت محتوای آثار و به کارگیری تجهیزات روز صوتی و تصویری یکی از نکاتی است که می‌تواند در جذب مخاطب مفید واقع شود، از سوی دیگر هنوز میزان استقبال مخاطبان و پیام‌های مردمی را دریافت نکرده‌ایم تا متوجه نوع نگاه مخاطب نسبت به تولید سریال در شبکه نمایش خانگی شویم به همین دلیل باید بازخوردها را بررسی کرد و بعد در مورد توانایی مقابله با شبکه‌های فارسی زبان اظهار نظر کرد؛ اما با همه این اوصاف اعتراف می‌کنم ساخت سریال در شبکه نمایش خانگی اولین تجربه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و اجازه می‌خواهم که تعبیر آزمون و خطا را در این مورد به کار گیرم و بگویم که در حال حاضر در حال تمرین و تجربه در این زمینه هستیم.

وی در ادامه می‌افزاید: با تمام اما و اگرهای موجود مطمئن هستم تهیه‌کنندگان سرمایه‌گذاران در کمین سرمایه‌گذاری در حوزه سریال‌سازی در شبکه نمایش خانگی هستند و به دقت وضعیت استقبال و فروش این دو سریال را بررسی می‌کنند تا در فرصت مناسب، آمادگی برای ساخت سریال را به شبکه نمایش خانگی اعلام کنند.

سریال‌سازی در تلویزیون لذتبخش‌تر است

صحبت‌های مدیر کل دفتر همکاری‌های نمایش خانگی وزارت ارشاد به اینجا که می‌رسد مناسب می‌بینم از مهران مهمان به عنوان تهیه‌کننده تلویزیون این سوال را بپرسم که آیا حاضر است در صورتی که شرایط ساخت سریال در شبکه نمایش خانگی پیش آید رسانه ملی را رها کند و برای ساخت سریال در شبکه نمایش خانگی سرمایه‌گذاری کند؟ این تهیه‌کننده در پاسخ می‌گوید: تا همین لحظه از طریق واسطه‌های بسیار سفارش ساخت سریال در شبکه نمایش خانگی را داشته‌ام اما کارکردن در تلویزیون را به کار در شبکه خانگی ترجیح می‌دهم چراکه کار کردن در تلویزیون برای من لذتبخش‌تر است و حس غریبی به کار در رسانه ملی دارم و فکر می‌کنم لذت فعالیت و کسب تجربه در عرصه تلویزیون را در هیچ رسانه دیگری حتی سینما نمی‌توانم حس کنم. به عنوان مثال پس از پخش سریال نرگس و دلنوازان و به دنبال آن استقبال مخاطب احساس خوبی به من دست داد که این احساس را با هیچ برنامه و عدد و رقمی عوض نمی‌کنم چراکه قدرتی که تلویزیون دارد هیچ رسانه‌ای ندارد. تداوم فعالیت در این عرصه و نگاه خوش‌بینانه نسبت به تداوم ساخت سریال در شبکه نمایش خانگی تبدیل شدن این حرفه به یک شغل پر درآمد را تداعی می‌کند. این موضوع را با آرش معیریان مطرح می‌کنم او می‌گوید: تلویزیون همواره بیننده خاص خودش را دارد بنابراین نمی‌توان به ساخت سریال در شبکه نمایش خانگی به عنوان یک حرفه پردرآمد نگاه کرد. کارگردان سریال #171؛ اینجا تهران است؛ در توضیح این مطلب می‌گوید: به نظر من ساخت سریال در شبکه نمایش خانگی در شرایط فعلی می‌تواند به عنوان یک رقیب جدی برای تلویزیون مطرح شود، اما در یک نگاه کلی قابلیت همه‌گیر و بویژه رایگان بودن را نخواهد داشت و این در حالی است که اگر توانمندی کارگردان‌های تلویزیونی افزایش یابد و امکانات مناسب در اختیار گرفتن ایده‌های جدید را داشته باشند آنها می‌توانند مخاطبان خود را حفظ کنند، البته منظور از دست دادن مخاطب نیست چراکه تلویزیون بیننده‌های خود را در هر شرایطی دارد، اما با یک برنامه‌ریزی درست در تولید می‌تواند خوراک مناسب‌تری را به بیننده بدهد ضمن این‌که فعالیت این دو رسانه در کنار هم به معنای نفی یکدیگر نیست.

مهران مهمان، تهیه‌کننده تلویزیون از زاویه دیگری این موضوع را بررسی می‌کند و می‌گوید: من مطمئن هستم اگر دوستان و همکارانی که در عرصه شبکه نمایش خانگی فعالیت می‌کنند کیفیت محتوایی آثار خود را ارتقا دهند، می‌توانند به موفقیت این حوزه نمایشی امیدوار باشند، اما در نهایت معتقدم که تولید سریال در شبکه نمایش خانگی نمی‌تواند به یک صنعت درآمدزا و مستمر تبدیل شود.

توليدات نمايش خانگي توان برابري با محصولات خارجي را ندارد
اکبر خواجويي، کارگردان پيشکسوت تلویزيون که مخاطبان او را با اثر ارزشمند پدرسالار در تلویزيون مي‌شناسند نگاه متفاوتي به اين
قضيه دارد. او مي‌گويد: شبکه نمايش خانگي مي‌تواند راه تازه‌اي براي ورود به عرصه سريال‌سازي باشد.
وي در پايان صحبت‌هاي خود در پاسخ به اين سوال که توليد سريال در شبکه نمايش خانگي مي‌تواند سد راه ورود محصولات خارجي
باشد، مي‌گويد: در هيچ زمينه‌اي در حوزه نمايش توان رقابت با محصولات خارجي وجود ندارد چراکه مخاطب پرداخت به ايده‌هاي
تازه را دوست دارد پس بهتر اين است که در عرصه شبکه نمايش خانگي راه خود را پيش بگيريم و به توليد انبوه باکيفيت مناسب فکر
کنيم.

پريسا ساساني / جام جم